

**Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu**

Jménem republiky

Ústavní soud České republiky rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Ivany Janů a soudců Kateřiny Šimáčkové a Jiřího Nykodýma ve věci ústavní stížnosti stěžovatelky **Národní banky Slovenska**, se sídlem v Bratislavě, Imricha Karvaša 1, zastoupené JUDr. Antonínem Janákem, advokátem se sídlem v Praze 5, Matoušova 515/12, proti rozsudku **Obvodního soudu pro Prahu 1** ze dne 11. 12. 2003, č. j. 22 C 31/99-156, proti rozsudku **Městského soudu v Praze** ze dne 30. 3. 2006, č. j. 39 Co 107/2005-193, a proti usnesení **Nejvyššího soudu** ze dne 22. 6. 2010, č. j. 28 Cdo 756/2010-143, za účasti Obvodního soudu pro Prahu 1, Městského soudu v Praze a Nejvyššího soudu jako účastníků řízení a **Ing. R. L.**, zastoupeného JUDr. Ing. Lukášem Prudilem, Ph.D., advokátem se sídlem v Brně, Bašty 2 jako vedlejšího účastníka řízení, t a k t o:

I. Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 22. 6. 2010, čj. 28 Cdo 756/2010-143, bylo porušeno právo stěžovatelky na spravedlivý proces zakotvené v článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

II. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 6. 2010, čj. 28 Cdo 756/2010-143, se ruší.

III. Ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.

Odůvodnění:

I.

1. Ústavní stížností doručenou Ústavnímu soudu dne 3. 9. 2010, která po formální stránce splňuje náležitosti požadované zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“) se stěžovatelka domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí, neboť jimi bylo zasaženo do jejich ústavně zaručených práv zakotvených v článku 11 odst. 4, článku 36 odst. 1 a článku 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, v článku 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, a v článku 90 Ústavy České republiky.

2. Stěžovatelka v ústavní stížnosti uvádí, že porušení svých ústavně zaručených práv spatřuje ve skutečnosti, že obecné soudy posoudily její věc v rozporu s § 5 odst. 1 a § 20 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 87/1991 Sb.“) a dosavadní judikaturou. V této souvislosti stěžovatelka poukazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 1999, č. j. 2 Cdon 508/97-89, jehož závěr, že nejde v daném případě o nemožnost vydání věci dle § 20 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb., když jde vrátit roztavené zlato stejného množství a druhu, je v přímém rozporu nejen s logickým a jazykovým výkladem § 5 odst. 1 tohoto zákona, ale také s ratiem legis restitučních předpisů a v neposlední radě s mnohočetnou judikaturou Nejvyššího soudu samotného v podobných věcech, soudu Ústavního a Evropského soudu pro lidská práva. Z nesprávného závěru Nejvyššího soudu pak vycházely i Obvodní soud pro Prahu 1 a Městský soud v Praze, tyto soudy navíc podřadily vydání 10 383,62 g zlata pod § 20 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb. způsobem, který neodpovídá citovanému rozhodnutí Nejvyššího soudu, a který je hrubě v rozporu s obsahem zákona č. 87/1991 Sb., jehož § 13 stanoví pro uplatnění náhrady zvláštní režim. Právní předchůdkyně vedlejšího účastníka však svůj nárok jako náhradu neuplatnila, a ani soudy se podmínkami a výší náhrady, která je předvídána tímto restitučním zákonem, nijak nezabývaly. Stěžovatelka také nesouhlasí se závěrem Nejvyššího soudu, že se nejedná o řešení otázky v rozporu s hmotným právem anebo právní otázky, která by dosud nebyla vyřešena dovolacím soudem, či je rozhodována rozdílně odvolacími soudy nebo dovolacím soudem. Závěrem stěžovatelka poukazuje na nedůvodné průtahy, kterými je celé řízení zatíženo. Žaloba byla podána dne 31. 3. 1992, řízení tedy trvalo v době podání ústavní stížnosti přes 18 let.

II.

3. Z obsahu spisu Obvodního soudu pro Prahu 1 sp. zn. 22 C 31/99, který si Ústavní soud vyžádal, vyplývají následující pro věc relevantní skutečnosti.
4. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 30. 5. 1994, č. j. 19 C 189/82-40, byla zamítnuta žaloba právní předchůdkyně vedlejšího účastníka na vydání zlatých a stříbrných mincí, 205 ks zlatých bankových kokil – cihel a jednoho zlatého úlomku. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 13. 9. 1995, č. j. 39 Co 85/95-65, byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen. Oba soudy ve svých rozhodnutích vycházely z toho, že vydány mohou být pouze věci individualizované a identifikované, a nikoli věci podobné, resp. stejného druhu a kvality. Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 23. 2. 1999, č. j. 2 Cdon 508/97-89, zrušil rozsudky soudu prvního i druhého stupně s odůvodněním, že se soudy zabývaly otázkou přesné identifikace vymáhaných věcí, a srovnáním této identifikace s údaji v seznamech a protokolech, jež byly pořizovány v souvislosti s trestním řízením a pak s propadnutím majetku, pokud by však bylo prokázáno, že se konkrétní zlaté předměty z uvedeného majetku staly zlatem určeným k tavně, nelze z § 20 odst. 2 ani z § 5 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. přesvědčivě dovodit, že by vydáním věci ve smyslu těchto ustanovení nemohlo být vydání stejného množství a stejného druhu roztaveného zlata, jež by zcela odpovídalo složení a váhovému ekvivalentu věci původních vlastníků, které připadly státu v důsledku propadnutí jejich majetku.

5. Soud prvního stupně, kterému byla věc vrácena dovolacím soudem k dalšímu řízení, napadeným rozsudkem ze dne 11. 12. 2003, č. j. 22 C 31/99-156 v souladu s výše citovaným právním názorem Nejvyššího soudu posoudil věc tak, že v daném případě, kdy není vydání věci možné, avšak nelze dovést, že by vydáním věci ve smyslu § 20 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb. nemohlo být vydání stejného množství a druhu roztaveného zlata, je stěžovatelka povinna vydat právní předchůdkyni vedlejšího účastníka ve výroku č. I. uvedené množství zlata (chybně uvedeného v kg namísto g), které dle znaleckého posudku odpovídá složení a váhovému ekvivalentu věci původních vlastníků. Soud prvního stupně tak vyhověl žalobě ohledně vydání 10.383,62 g zlata, ale zamítl žalobu, pokud se jedná o vydání dalších 0,01018 g zlata a ohledně vydání mincí v celkovém počtu 334 kusů, poněvadž jde o druhově určené věci, které nelze vydat (ve smyslu § 5 odst. 1, věta druhá, a § 7 zákona č. 87/1991 Sb.).
6. Odvolací soud, který rozsudkem ze dne 30. 3. 2006, č. j. 39 Co 107/2005-193 ve vyhovujícím výroku ve věci samé rozsudek soudu prvního stupně potvrdil, měl shodně se soudem prvního stupně za to, že se právní předchůdkyně vedlejšího účastníka domáhala vydání stejného množství a stejného druhu roztaveného zlata, jaké odpovídá složení a váhovému ekvivalentu zlatých věcí původních vlastníků, případných státu v důsledku propadnutí jejich majetku. Pokud byly takto ve dnech 25. a 28. 2. a 9. 3. 1953 u původních vlastníků zabaveny podle písemného seznamu zlaté věci o hrubé váze 10.393,80 g, jež prokazatelně převzala v roce 1954 Státní banka československá - krajská pobočka Bratislava, a tyto cennosti byly dány k tavbě, nic nebrání tomu, aby bylo právní předchůdkyni vedlejšího účastníka vydáno stejné množství a stejný druh roztaveného zlata.
7. Dovolací soud ve svém napadeném usnesení ze dne 22. 6. 2010, č. j. 28 Cdo 756/2010-143, konstatoval, že vzhledem ke shora uvedeným ustanovením zákona č. 87/1991 Sb. i k citovaným právním závěrům obecných soudů (zejména pokud jde o Sbírku soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu) a nálezům Ústavního soudu nebylo možné dospět přesvědčivě k závěru, že odvolací soud svým rozhodnutím řešil některou právní otázku v rozporu s hmotným právem anebo právní otázku, která by dosud nebyla vyřešena dovolacím soudem (zejména s přihlédnutím k právním závěrům vycházejícím z předcházejícího rozhodnutí dovolacího soudu v téže právní věci). Protože odvolací soud taktéž neřešil ani právní otázku, která je rozhodována rozdílně odvolacími soudy nebo dovolacím soudem, nebyly u dovolání stěžovatelky shledány zákonné předpoklady přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 o. s. ř., ale ani podle jiného ustanovení o. s. ř., upravujícího přípustnost dovolání proti pravomocným rozhodnutím odvolacích soudů.

III.

8. Relevantní znění dotčených článků Listiny základních práv a svobod, Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a Ústavy ČR je následující:

Čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod zní: Vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.

Čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod zní: Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.

Čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod zní: Každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem.

Čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod zní: Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva. Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.

Čl. 90 Ústavy zní: Soudy jsou povolány především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům. Jen soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy.

IV.

9. Podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu umožnil Ústavní soud účastníkům řízení, aby se vyjádřili k ústavní stížnosti.
10. Nejvyšší soud ve vyjádření k ústavní stížnosti uvedl, že stěžovatelka v podstatě reprodukuje argumentaci uplatněnou již v řízení před obecnými soudy. Ve věci samé odkazuje Nejvyšší soud na odůvodnění ústavní stížností napadeného usnesení a žádá, aby bylo považováno za součást jeho vyjádření, přičemž zdůrazňuje, že k odmítnutí dovolání došlo v důsledku respektování platné úpravy přípustnosti dovolání.
11. Městský soud v Praze považuje názor Nejvyššího soudu, z něhož vycházel, za správný, tedy za zákonu odpovídající, proto ústavní stížnost považuje za nedůvodnou.
12. Vedlejší účastník se ztotožňuje s právním názorem uvedeným v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 1999, č. j. 2 Cdon 508/97-89, v jehož intencích byla vydána rozhodnutí napadená ústavní stížností. Ústavní stížnost proto považuje za nedůvodnou a odporující dobrým mravům, když směřuje k nevydání předmětu žaloby, o který byli právní předchůdci vedlejšího účastníka prokazatelně připraveni.
13. Ústavní soud zaslal výše uvedená vyjádření stěžovatelce, aby se k nim mohla vyjádřit. Stěžovatelka ve své replice upozorňuje, že Nejvyšší soud ve svém vyjádření v podstatě pouze obecně polemizuje nad nepřipustností ústavní stížnosti z toho důvodu, že Ústavní soud na sebe neabstrahuje pravomoc

k přezkumu rozhodnutí obecných soudů. Jak však Nejvyšší soud připouští, to neplatí v případech, kdy došlo k zřejmému zásahu do ústavně právně chráněných práv, případně práv chráněných Listinou základních práv a svobod. Stěžovatelka se na rozdíl od Nejvyššího soudu domnívá, že napadenými rozhodnutími bylo porušeno její ústavní právo zaručující ochranu vlastnictví i právo na spravedlivý proces, a to zejména nesprávným a nesrozumitelným závěrem rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 1999, č. j. 2 Cdon 508/97-89.

V.

14. Ústavní soud ve své činnosti vychází z principu, že státní moc může být uplatňována jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Ústavní soud, s ohledem na ústavní vymezení svých pravomocí (čl. 87 Ústavy České republiky), zejména respektuje skutečnost – což vyslovil v řadě svých rozhodnutí – že není součástí soustavy obecných soudů, a že mu proto zpravidla ani nepřísluší přehodnocovat „hodnocení“ dokazování před nimi prováděné a také mu nepřísluší právo přezkumného dohledu nad činností soudů. Na straně druhé však Ústavnímu soudu náleží posoudit, zda v řízení před obecnými soudy nebyla porušena základní práva nebo svobody stěžovatele, zakotvená v ústavních zákonech nebo v mezinárodních smlouvách podle čl. 10 Ústavy České republiky a v rámci toho uvážit, zda řízení před nimi bylo jako celek spravedlivé.
15. Po přezkoumání skutkového stavu, vyžádaného spisového materiálu, předložených listinných důkazů a posouzení právního stavu dospěl Ústavní soud k závěru, že ústavní stížnost je částečně důvodná, neboť postupem Nejvyššího soudu došlo ke stěžovatelkou namítanému porušení práva na spravedlivý proces.
16. Podle § 44 zákona o Ústavním soudu nebyl-li návrh mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků usnesením odmítnut, nařídí Ústavní soud ústní jednání, lze-li od tohoto jednání očekávat další objasnění věci. Za splnění podmínek daných tímto zákonným ustanovením rozhodl o věci Ústavní soud s upuštěním od ústního jednání.

VI.

17. Z obecného hlediska je úvodem namístě připomenout, že Ústavní soud ve své konstantní judikatuře již mnohokrát prokázal, že netoleruje orgánům veřejné moci a především obecným soudům formalistický postup za použití v podstatě sofistikovaného odůvodňování zřejmé nespravedlnosti. Zdůraznil přitom mj., že obecný soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku a že povinnost soudů nalézat právo neznamená pouze vyhledávat přímé a výslovné pokyny v zákonném textu, ale též povinnost zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem i tam, kde jde o interpretaci abstraktních norem a ústavních zásad (srov. např. nález sp. zn. Pl. ÚS 21/96, Sbíрка nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 7, nález č. 13, nebo nález sp. zn. 19/98, Sbíрка nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 13, nález

- č. 19). Při výkladu a aplikaci právních předpisů nelze opomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého předpisu, ve kterém jsou vždy přítomny i principy uznávané demokratickými právními státy. Ústavní soud rovněž několikrát uvedl, že z pohledu ústavněprávního je nutno stanovit podmínky, při splnění kterých nesprávná aplikace podústavního práva obecnými soudy má za následek porušení základních práv či svobod. Ústavní soud spatřuje tyto podmínky zejména v následujících okolnostech: Základní práva a svobody v oblasti jednoduchého práva působí jako regulativní ideje, pročež na ně obsahově navazují komplexy norem jednoduchého práva. Porušení některé z těchto norem, a to v důsledku svévole anebo v důsledku interpretace, jež je v extrémním rozporu s principy spravedlnosti (např. přepjatý formalismus), pak zakládá dotčení na základním právu a svobodě (např. náleží sp. zn. III. ÚS 150/99, Sbíрка nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 17, náleží č. 9).
18. Ústavní soud, který ve své rozhodovací činnosti upřednostňuje materiální pojetí právního státu a interpretaci právních předpisů z hlediska jejich účelu a smyslu, připomíná, že restitučními zákony se demokratická společnost snaží alespoň částečně zmírnit následky minulých majetkových a jiných křivd a stát a jeho orgány jsou povinny postupovat podle restitučního zákona v souladu se zákonnými zájmy osob, jejichž újma má být alespoň částečně kompenzována. Při aplikaci restitučních zákonů není možno postupovat příliš restriktivně, resp. formalisticky, ale naopak je nutno používat je velmi citlivě, vždy s ohledem na okolnosti konkrétního případu a zejména citovaný smysl a účel zákona.
19. Podstatou ústavní stížnosti je zejména otázka, zda obecné soudy rozhodující ve věci ústavně konformním způsobem interpretovaly příslušné právní předpisy, a zda splnily svoji povinnost poskytnout ochranu ústavně zaručeným základním právům účastníků řízení.
20. V nyní projednávané věci je právně významné, že obecné soudy vycházely ve svých napadených rozhodnutích z názoru Nejvyššího soudu vyplývajícího z jeho rozsudku ze dne 23. 2. 1999, č. j. 2 Cdon 508/97-89, ve kterém dovodil, že pokud by bylo prokázáno, že se konkrétní zlaté předměty z uvedeného majetku staly zlatem určeným k tavbě, nelze z § 20 odst. 2 ani z § 5 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. přesvědčivě dovodit, že by vydáním věci ve smyslu těchto ustanovení nemohlo být vydání stejného množství a stejného druhu roztaveného zlata, jež by zcela odpovídalo složení a váhovému ekvivalentu věci původních vlastníků, které případně státu. Takový výklad § 5 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. považuje stěžovatelka za nesprávný, nesrozumitelný a odporující znění zákona i dosavadní judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu. Uvedený výklad by dle stěžovatelky současně porušil rovnost vlastníků - oprávněných osob, které žádaly o vydání věci, kterou nešlo roztavit a vrátit namísto ní věc jinou, nehledě na to, že z hlediska právního pojmu věci dojde roztavením věci k jejímu zániku. Úvaha Nejvyššího soudu o tom, že by se v případě tavby nejednalo o věc, kterou nelze vrátit, je lichá, neboť věc, která prokazatelně zanikla, nelze vrátit.
21. Ústavní soud se problematikou vydání drahých kovů v režimu zákona č. 87/1991 Sb. zabýval např. v usnesení ze dne 17. 10. 1995, sp. zn. IV. ÚS 166/95, (dostupném jako ostatní citovaná rozhodnutí Ústavního soudu na <http://nalus.usoud.cz>), ve stěžovatelkou citovaném náleží ze dne 24. 6. 1998, č. j. II. ÚS 192/97, a v náleží ze dne 1. 4. 2010, sp. zn. II. ÚS 1042/09.

22. Nejvyšší soud řešil otázku vydání věcí movitých ve smyslu § 5 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. jakožto věcí individuálně určených např. ve svém rozsudku ze dne 20. 12. 96, sp. zn. 3 Cdon 523/96, ve kterém uvedl, že „věc movitá ve smyslu § 5 odst. 1 rest. zákona je věcí určenou individuálně, tj. takovou, kterou lze odlišit jejími specifickými znaky od jiných věcí téhož druhu a kterou lze identifikovat i v případě jejího smísení s jinými věcmi téhož druhu. Zda jde o věc určenou individuálně nebo druhově nevyplývá jen z povahy věci samé: tatáž věc může být určena individuálně nebo druhově, tj. tak, že ji nelze zaměnit nebo tak, že ji zaměnit lze. Přitom individuálně určenou věcí (věcmi) může být i věc jinak zaměnitelná, jestliže je identifikovaná svou stálou odděleností od jiných věcí téhož druhu tím, že zůstává nesmíšena v konkrétním prostoru, místě či obalu, čímž je zachována její totožnost. Bankovky jsou věci movité by pak mohly být považovány za věci individuálně určené ve smyslu § 5 odst. 1 věty druhé rest. zákona, pokud by byly určeny současně hodnotou, číslem, sérií, rokem vydání, popřípadě dalšími identifikačními znaky, anebo bankovky označené sice jen druhově, avšak s uvedením místa, kde se právě tyto peníze, dříve náležející původnímu vlastníkovvi, nalézají (např. bankovky odňaté původnímu vlastníkovvi byly uloženy na určité místo v trezoru, kde se dále nacházejí). Žalobou podle § 5 odst. 4 rest. zák. se lze tedy z movitých věcí domáhat jen vydání totožných movitých věcí, které náležely původnímu vlastníku. Jde tak o naturální restituci - obnovu vlastnického práva - tedy o vydání věci, resp. uzavření dohody o vydání věci, nikoli o zaplacení peněžité částky.“
23. Obdobně v rozsudku ze dne 1. 12. 1999, sp. zn. 2 Cdon 510/97 Nejvyšší soud konstatuje, že „zlaté mince (tj. kusy zlata o určité ryzosti, hmotnosti, průměru a síle, určeného vzhledu líce a rubu, jež jsou či byly platidlem měnových soustav států), jejichž vydání je v posuzovaném případě požadováno, jsou věcmi, které lze zaměnit s jinými stejného druhu (podle terminologie odvolacího soudu "druhově určené"), a protože ještě dříve, než se dostaly do držby žalované, resp. její právní předchůdkyně, byly smíšeny s dalšími věcmi stejného druhu, staly se věcmi "nerozeznatelnými" a objektivně nelze prokázat jejich individualizaci (určit znaky, kterými se věc rozezná od všech podobných věcí stejného druhu). Nelze se proto s úspěchem domáhat ani jejich vydání podle restitučního zákona, tj. obnovy vlastnického práva k nim.“ V citovaném rozsudku odkazuje Nejvyšší soud na svůj obdobný rozsudek ze dne 1. 2. 2000, sp. zn. 23 Cdo 1043/98.
24. Je tedy zřejmé, že v rozsudku ze dne 23. 2. 1999, č. j. 2 Cdon 508/97-89, z jehož závěrů při svém rozhodování vycházely soud prvního a druhého stupně, Nejvyšší soud nerespektoval svou předcházející judikaturu, a to aniž by předložil dostatečně odůvodněnou (konkurující) argumentaci způsobitou vyložit, z jakých důvodů se od této judikatury odchyluje. Ústavní stížností napadeným usnesením, kterým bylo odmítnuto dovolání stěžovatelky pro jeho údajnou nepřipustnost, poté Nejvyšší soud, který shora popsany postup aproboval, odepřel stěžovatelce právo na přístup k soudu, čímž porušil čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jak bude rozvedeno níže.
25. Ústavní soud již mnohokrát judikoval, že posouzení toho, zda jde o otázku zásadního právního významu, je zcela v kompetenci odvolacího soudu, a to z důvodu, že jeho úlohou je mimo jiné sjednocovat judikaturu obecných soudů. Tuto otázku nelze přitom posuzovat jen z pohledu jednoho konkrétního sporu, ale

je nezbytné ji zobecnit tak, aby její řešení bylo zásadní pro rozhodovací činnost obecných soudů vůbec. V projednávané věci dospěl dovolací soud v ústavní stížnosti napadeném rozhodnutí k závěru, že dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu nemá po právní stránce zásadní právní význam, neboť se nejedná o řešení otázky v rozporu s hmotným právem anebo právní otázky, která by dosud nebyla vyřešena dovolacím soudem, či je rozhodována rozdílně odvolacími soudy nebo dovolacím soudem. Takový závěr má Ústavní soud za vybočující z mezí ústavnosti, neboť dovolací soud, který se v této souvislosti odvolává na svou judikaturu či nálezy Ústavního soudu, cituje ve svém odůvodnění pouze nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 8. 1998, sp. zn. I. ÚS 55/98 týkající se výkladu § 20 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., obecně odkazuje na Sbírku soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, zcela však opomíjí shora citované rozsudky Nejvyššího soudu, které danou právní otázku posoudily odlišným způsobem. Závěr Nejvyššího soudu, že odvolací soud řešil právní otázku, která nebyla rozdílně rozhodována dovolacím soudem, tedy nemůže obstát. Dle názoru Ústavního soudu se jedná naopak o otázku, jež je judikaturou dovolacího soudu řešena nejednotně, a která zakládá zásadní právní význam rozhodnutí odvolacího soudu (srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2002, sp. zn. 20Cdo 1986/2001).

26. Uvedeným postupem Nejvyššího soudu bylo zabráněno stěžovateli, aby její věc byla projednána stanoveným postupem u nezávislého a nestranného soudu. Jak již Ústavní soud uvedl ve svém nálezu ze dne 25.9.1997, sp. zn. IV. ÚS 114/96, právo plynoucí z čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, totiž právo na řádný a spravedlivý proces, zahrnuje v sobě nejen právo na spravedlivý způsob vedení procesu, ale také právo na trvání procesu až do jeho ukončení zákonem předpokládaným způsobem.

VII.

27. Ústavní soud vzhledem k výše uvedenému v souladu s ustanovením § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti z části vyhověl a napadené usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 6. 2010, č. j. 28 Cdo 756/2010-143 zrušil, jak ve výroku uvedeno. Ve zbytku byla ústavní stížnost odmítnuta, neboť napadená rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 1 a Městského soudu v Praze budou opět předmětem přezkumu soudu dovolacího.

Poučení: Proti nálezu Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 14. listopadu 2013

Ivana Janů,
předsedkyně senátu